

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinánd 4/22.
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... .. 840 Lej
Fél évre ... .. 420 Lej
Negyed évre ... .. 210 Lej
Havonta ... .. 70 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50 banival több.

Tiltakozó

manifesztumot bocsátott ki a Magyar Párt Románia románajku népéhez. Igazságot, szolidaritási és testvéri együttérzést kér attól a néptől, amely maga is sokat szenvedett a történelem hosszú és gyorsan pergő esztendei alatt. A magyar szívek keresik a román szíveket, — keresik, hogy egy közös nagy tiltakozásban találkozzanak. A manifesztum felhívja, hogy 1918. decemberében, amikor már beavatottak előtt ismeretes volt a párisi szerződés, a románság nem várta meg, amíg a nagyhatalmak átadják Romániának Erdélyt az itt lakó románokkal, magyarokkal és németekkel együtt, hanem Alba-Julianában azon az emlékezetes december elsején kimondották az egyesülést. És a románság vezetői ott Erdély és az egész civilizált világ előtt hitvallást tettek, hogy a csatlakozást erkölcsileg csak úgy tartják lehetségesnek, ha ezen a földön a románokkal együtt lakó nemromán népek jogai is elismertetnek és biztosíthatnak. Ez volt az alapja az új államnak és nem is lehetett más, mert ezt így diktálta az idő, a korszak, az igazság.

Az eddigi kormányok azonban sok olyan törvényt és rendeletet léptettek életbe, amelyek teljesen háttérbe szorították Alba-Julianát és 1918. december elsejét. Csak nemrég lett törvény a középiskolaj oktatásra vonatkozó javaslat, amely súlyos sérelme a kisebbségeknek és a gyulafehérvári nagy ígéreteknek és most a magánoktatás rendezésére készült törvénytervezetben ismét olyan merénylet van készülöben, amely az egyházi önkormányzatot leglényegesebb tartalmától megfosztja. Az egyházak által fenntartott iskolákat hitvallásos jellegükből kivetkőzteti, egyszerűen, mint magániskolákat uniformizálja, a felekezeti hatóságok felettük gyakorolható felügyeletét illuzóriussá teszi és léteiket a mindenkori kormányok által korlátolt önkénynek szolgáltatja ki.

Az egyházi önkormányzat nagy jelentőségét a román tudja a legjobban és tudja azt is, hogy Saguna Andrásnak súlyos küzdelmébe került annak idején ezt biztosítani a románságnak. Ugyanezért harcol most a magyarság és harcában maga mellett akarja látni a románságot, mely meg tudja érteni a kor szavát, a demokrácia és szabadság igazságát.

Hindenburg esküt tett. — Politikai bonyodalmak az aradi püspökválasztás körül. — Bécsi ügyvéd kálváriája Bucuresstiben. — Zita exkirályné nagybeteg. — Becsületsértésért 15000 lejre vagy hat hónapi fogházra ítélték egy cselédleányt. — Megkezdődött a főtárgyalás Lederer Gusztáv ügyében. — Izgalmas életmentés a Maroson.

A közigazgatási reform visszafejlesztí Erdély közigazgatását.

(Bucuresti, május 12.) A kamara éjjeli ülésén folytatták a közigazgatási reform vitáját. Binder szász képviselő szólt fel a javaslatról és rámutat arra, hogy a javaslat fejlődést jelent ugyan az okiróltsági közigazgatásra, de ezzel szemben visszafejlesztést a csatlolt területek szempontjából. Konstatálja, hogy a javaslat megfosztja a kisebbségeket joguktól. Egyenlő elbánást követel és a javaslatot nem szavazza meg.

Miniszteri nyilatkozatok a kisanantkonferencia befejezéséről.

Miért tiltakoznak a bolgár hadsereg létszámemelése ellen. — A kisanant minden körülmények között megakadályozza Ausztriának Németországhoz való csatlakozását.

(Bucuresti, május 12.) Tegnap este adták ki az utolsó hivatalos jelentést a kisanant konferenciáról. — A kommuniké elmondja, hogy Benes Nincies és Duca külügyminiszterek a legutóbbi megbeszélések alkalmával olyan speciális kérdéseket tárgyaltak még, amelyek országaikat érdeklik és megállapodtak bizonyos közös eljárásban e kérdések elintézésénél.

Tegnap este a konferencia befejezése előtt a miniszterek fogadták a sajtó képviselőit, akiknek elnöke Nincies jugoszláv külügyminiszter nyilatkozott. Nincies külügyminiszter nyilatkozatában először Bulgária jelenlegi helyzetéről foglalkozott és megállapította, hogy a bolgár kormánynak elegendő fegyveres erő áll rendelkezésére a belső rend helyreállítására. A bolgár hadsereg létszámának felemeléséhez a kisanant nem járul hozzá, mert ez csak bizalmatlanságot keltene a szomszédos államokban. Foglalkozott ezután a jugoszláv külügyminiszter Bethlen István gróf nyilatkozatával, hogy Magyarország a Népszövetségbe való felvétele alkalmával ünnepélyes kötelezettséget vállalt a békeszerződések respektálására.

Utána Benes csehszlovák külügyminiszter ismertette az általános európai helyzetet és különösen Ausztria csatlakozási mozgalmát Németországhoz. Annak

a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a döntőbírósi egyezmény és a garancia szerződés minden akadályt elé fogna háritani az általános elfogadása, a garancia szerződés megkötése jelentős lépést jelentene ezen az uton. Ami Ausztriát illeti, mivel a kisanant célja a békeszerződések betartásának ellenőrzése, sohasem engedheti meg, hogy Ausztria csatlakozzon Németországhoz. Véleménye szerint a jelenlegi osztrák kormány sem kívánja ezt a lépést megkockáztatni. Visz szautasítja a dunai konföderációt, azonban szorosabb gazdasági együttműködést kíván Ausztriával a háború előtti alapon. Azt hiszi, hogyha ez a gazdasági együttműködés megvalósul, Ausztria sohasem fog gondolni a Németországhoz való csatlakozásra. Duca külügyminiszter a konferencia tagjainak teljes szolidaritásáról beszélt. Majd ismertette a kisanant és Magyarország egymásközi viszonyát és annak a kisanant adott kifejezést, hogy Budapesten meg fogják érteni, hogy bármilyen kísérlet a békeszerződések revíziójára, a kisanant kategórikus ellenzésével fog találkozni. Ezért az általános európai helyzet érdekében áll, hogy Magyarország ilyen lépésektől tartózkodjék. Az orosz kérdésben a helyzet változatlan s az is marad, amíg Oroszország megtagadja Románia jelenlegi határait az elismerését.

Nacionalizálják az orosz szovjetet.

A reaktívált Trockij nagyszabású terveit.

Budapestről táviratozzák: Egy régebben Budapesten tartózkodó volt orosz miniszter Oroszországból kapott értesülést alapján úgy tudja, hogy Trockij visszatérése és diktátorrá való kinevezése alkalmából új programot készített. Az új programot tulajdon, felszabadítja a magánkedelmet és az ipart. Visszahívja az emigránsokat, akik számára büntetlenséget biztosít, Oroszország belső rendjét pedig nemzeti alapon szándékozik megteremteni. Terveinek betetőzése Oroszországnak az Északamerikai Egyesült-Államok mintájára való megszervezése.

Szenháboru

Franciaország ellen.

A rifkabilok a spanyolok után most a franciákkal kezdenek harcolni.

(Páris, május 12.) Az évek óta húzódo spanyol-arab háború a legutóbb átterjedt a francia zónára és beállott a hadiállapot a francia megszálló csapatok és a rifkabil arab-törzsek között. Abd el Krim úgy látszik elég erősnek érzi magát arra, hogy a spanyolok után a franciákkal is felvegye a küzdelmet és ezért csapatait Osszan irányában gyülekezteti, amely a francia zónában a helyzet kulcsa. Abd el Krim ma kihirdette a benuszulók között a szent háborút. Testvérét Szeszuamba küldte, hogy a dzsebeli törzsek között toborozzon számára katonákat. Franciaország válaszképpen nagy csapaterősítéseket küld Marokkóba. Eddig is utnak indítottak több zászlóalj szenegáli négert, a 13. vadászrezdet és egy nehéz tüzerezdet. Egy francia légitraj már állandóan a rifkabilok fölött cirkál. Metzről újabb légitraj már elindult Marokkó felé és most me-netkészen áll a touloni légitraj is.

— Anglia félti Londont. Londonból táviratozzák: Nagyszabású hadgyakorlatokat fog tartani az angol légiflotta ezen a héten London fölött. Az összes hadirepülőgéprajok szinleges támadásokat intéznek London ellen, amelyeket azután alulról el fognak háritani. A repülőmanőverek azért váltak szükségessé, mert hadügyi körökben az a vélemény, hogy egy esetleges Anglia ellen indított háboru feltétlenül London légi meg-támadásával kezdődne.

Groszmann Emil dr. emlékezte.

Emléktábla a tüdőgondozó megalapítójának. — Anyagi gondokkal küzd az aradi tüdőgondozó.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi tüdőgondozó tegnap este tartotta közgyűlését a Gheorghe Popa (Ferdinand) uccában levő hivatalos helyiségében. A közgyűlést Vársárhelyi Janka elnöknő nyitotta meg, majd a távollévő dr. Posgay István igazgató főorvos helyett dr. Lukáts Jenő főorvos emlékeztetett meg a nemrégiben elhunyt dr. Groszmann Emilről. Kegyeletes szavakkal vázolta Groszmann doktornak, a tüdőgondozó egyik megalapítójának és megszervezőjének érdemeit s indítványára elhatározták, hogy Groszmann Emil emlékét jegyzőkönyvileg örökítik meg és emléktáblát helyeznek el a tüdőgondozó épületében. A titkári jelentés elsősortan felpanaszolta azt a sivár anyagi helyzetet, amellyel meg kell küzdenie ennek a humánus intézménynek. A bucarestii központ-hoz való csatlakozás óta a jövedelem felét be kell oda szolgáltatni, míg ezzel szemben sem a központtól, sem az államtól nem részesül segítségben a tüdőgondozó. Bejelentette, az ipari vállalatokat felkérték, hogy minden munkásuk után 25 banit adjanak a tüdőgondozó céljaira. A nagyobb vállalatok felszólították a munkások vezetőit nyilatkozattételre, akik még eddig nem válaszoltak és így a tüdőgondozónak ez a várható jövedelme sem folyik be. Pedig az egyesek számára jelentéktelenül csekély hozzájárulás a diszpenzert nagyon megerősítené. Majd dr. Cucu Vazul városi főorvos referált róla, hogy a közeljövőben megnyílik egy 100 ágyas tüdőbeteg-kórház a volt járványkórház egyik pavillonjában.

Életmentés a Maroson.

Az aradi Maros-evezősegyület alkalmazottja kimentett egy fuldokló fiút.

(Saját tudósítónktól.) Izgalmas életmentésnek voltak szemtanúi ma délután az aradi Maros-part sétáló. Herberg István tizennégy éves fiú és több társa a nyári mozi mögött leoldottak egy csónakot és abban játszódni kezdtek. A csónakot az ár elragadta, a fiúk hamarosan kiugrottak, csupán Herberg István maradt benne. A fiú megrémült és a folyó közepén ő is kiugrott a csónakból. Uszni nem tudott és a rohamú víz magával ragadta a fuldokló fiút. A rémült segélykiáltásokra figyelmesek lettek a járókelők és Sereg János az aradi Maros Evezős-egylet egyik alkalmazottja a fuldokló gyermek után vetette magát, fáradságos és életveszélyes munka után sikerült kimentenie. A fiú már elvesztette eszméletét, azonban néhány percig tartó mesterséges lélegzés után, visszanyerte öntudatát. Kocsin szállították haza szüleinek lakására. A bátor életmentőt a Marospart közönsége zajos ovációkban részesítette.

Bécsi ügyvéd kalváriája Bucurestiben.

A sziguranca vezérigazgatóság kommunista agitátorának nézte s hatnapi fogvatartás után kitoloncolták Románia területéről.

(Bécs, május 12.) Tíz nappal ezelőtt nagy feltűnést keltett az a hír, hogy dr. Schönhof Egon bécsi ügyvéd Bucurestiben eltűnt. — Schönhof a kommunista pör tárgyalására utazott Bucurestibe, hogy ott az egyik vádlott védelmét vegye át. Dr. Schönhof Egon ma érkezett vissza Bécsbe és ezzel tisztázódott rejtélyesnek látszó eltűnése is. Az ügyvédet a tárgyalás első napjaiban letartóztatták és hat napig fogva tartották. Miután az osztrák követség igazolta Schönhof személyazonosságát, szabadlábra helyezték és egyben kiutasították az ország területéről. Schönhof bucaresti kalandját a következőképpen mondta el lapunk bécsi munkatársának:

— Április 29-én délelőtt érkeztem meg Bucurestibe, ahol résztvegyek a kommunista per tárgyalásán. Még Bécsből táviratilag közöltem a törvényszék elnökével érkezőmet, amire választ nem kaptam. Bucurestiben azonnal a törvényszékre hajtottam, ahol egy bucaresti kártársam az elnökhöz vezetett és bemutatott neki. Az elnök azonban közölte velem, hogy a román törvények nem engedik meg, hogy idegen ügyvédek védőkként szerepeljenek, de azt megengedte, hogy a tárgyaláson jelen lehessenek. Három napig részt is vettem mint néző a tárgyalásokon, a harmadik nap délutánján azonban letartóztattak és a sziguranca-ra vittek. Értéktárgyaimat, okirataimat elvették és szállodai

lakásomon házkutatást tartottak. Közölték velem, hogy hamisnak vélik az utlevelem, nem tartanak ügyvédnek, hanem az orosz szovjet megbízottjának, aki nagyobb összegű pénzt hozott Bucurestibe. A rendőrségi album számára is lefényképeztek, majd kijelentették, hogy az osztrák követség után érdeklődnek utánam Bécsben. A sziguranca igazgatója azt mondta, ha bevallom, hogy egy moszkvai bizottság küldött, akkor azonnal szabadlábra helyez, de ha nem vallom be, akkor majd ő is eszerint fog eljárni velem szemben. Hazudni nem akartam és ezért éhségsztrájkot kezdtem. Hat napig aludtam egy hivatalos helyiség asztalán, amikor egy detektív kikísért a gyorsvonathoz és felültetett rá. A román-magyar határon még megbüntettek ezer lejre, mert nyolc napon túl tartózkodtam Bucurestiben tartózkodási engedély nélkül. Hiába hangoztattam, hogy hat napig le voltam tartóztatva és így nem volt módomban szabályszerűen jelentkezni, a büntetést meg kellett fizetnem. Értéktárgyaimat és irataimat visszakaptam ugyan, ennek dacára a román állam ellen kártérítési pert indítok. Itt Bécsben is hagsulyozni kívánom, hogy tisztán ügyvédi minőségben időztem Bucurestiben és semminemű politikai céljaim nem voltak. — Egyébként kérni fogom ebben az ügyben a bécsi ügyvédi kamara intervencióját is.

Asszony, gyerek halált kér Reinitz fejére

Az életfogytiglani fegyházra ítélt Reinitz Jakab családja kivándorol Palesztinába. — Bojkott alá került Szatmáron Reinitzné kis boltja.

(Szatmár, május 12.) A nagy dráma utolsó fejezete is lezajlott és egyelőre legördült a függöny a Reinitz-dráma összes szereplőire. A hős a szatmári fogházban várja, amíg a tábla és esetleg a semmitűszék kimondja az utolsó szót, az özvegy a hat gyermekkel pedig csendesen zokog egy szegényes kis külvárosi lakásban. A bírui ítélet egyben ítélet volt Reinitznéra is. Az emberek és főleg a zsidók, formálisan kerülnek a szerencsétlen asszonyt. Reinitznének kis szatóczboltja van, amely eddig csak ment valahogy, de mióta a bíróság kimondta a súlyos ítéletet és a paragrafusok gyilkosnak bélyegezték a férjét, azóta senki sem megy be a kis boltba. Szatmári tudósítónk felkereste a sirószerű asszonyt.

— Nem tudunk semmit, nem tudjuk, hogy bűnös, nem tudjuk, hogy mi lesz velünk, — hangzik a kérdésre a válasz.

A gyerekek sem tudnak semmit. Ez érthető is. Reinitz, aki hosszú husz éven át élt együtt feleségével és családjával, megmaradt annak a misztikus embernek, akinek megismerték. Egész élete a talmud és az üzletek között telt le. Soha, egy percig sem

volt meghitt, igazi, melegségvágyó és melegségadó családapa. Csak rövid félnapokat és még-rövidebb félórákat töltött odahaza, mindig az üzlet, az utazás és a — talmud. És így telt el a husz esztendő, így nőtt fel lassankint a hat gyermek, a gyermekek alig ismerték apjukat, a feleség alig ismerte férjét. Ezért érthető, hogy mindig csak ez a stereotip válasz jön minden kérdésre:

— Nem tudunk semmit. Hiszen alig is ismertük Reinitzet.

Az asszony sir s végül, mint nagy tromfot kivágja:

— Csak az Isten tud mindent, aki belelát a lelkekbe!

Reinitz legidősebb fia már kész rabbi és künn van Palesztinában. Különbben oda készül a család is. Új haza, új név, új élet. És új perspektíva, új lehetőségek, elfeledni mindent... Szatmárt, Reinitzet, a borzasztó vádat, Grosz Hermannt és a többieket... embereket, eseményeket, iszonyatot, borzalmat és döbbenetet... Szatmáron vannak még emberek, akik nem azt tartják fontosnak, hogy bűnös-e Reinitz, vagy ártatlan, hanem arra az igaz és emberi álláspontra helyezkednek, hogy Reinitz bűn-

nek nem szabad büntetnie hét ártatlan személyt: egy asszonyt és hat gyermeket. Ezek titokban összeadják a pénzt, hogy az asszony és a gyermekek menjenek ki Palesztinába, az új országba, az új életbe, ahol még minden jóra fordulhat. Tekintélyes összeg gyűlt már egybe és az adakozók között tulnyomó a más-vallású. A zsidók, ezek a szatmári zsidók nagyon tudnak szeretni, de még jobban gyűlölni. Ezért kerülik a kicsiny Reinitz-boltot és ezért a Reinitz-család segítségére...

Amikor tudósítónk eltávozott a síró asszonytól, egy kiáltás repült még utána. Éppen az ajtóban érte utól a rettenetes szó a meggyötört asszonyi szájból:

— Bár halna meg... jobb volna neki is, nekem is...

És valahonnan a kályha mögül betanult kórusként mondják a szomorú gyermekhangok:

— Bár halna meg... jobb volna neki, nekünk, mindnyájunknak...

A rettenetes tragédiának ez az igazi befejezője. Asszony, gyerek halált kérnek a férj, az apa fejére. Azután Palesztina, az új élet. És a szatmári zsidók nagy, nagy gyűlölete...

Férjeket szállít a textilgyár...

Az aradi textilipari r. t., ez a hatalmas vállalat az utóbbi időben erős iramot diktál. Produktumai azonban egészen különlegesek és ezen a téren szinte versenyen kívül áll. Amilyen jóminőségű vásznakat vet a piacra, ugyanolyan jóminőségű völegényeket is liferál az anyakönyvvezetőhöz és miután eddig sem az egyik, sem a másik fajta árut nem küldték még vissza a felek és menyasszonyok, kétségtelen, hogy az áru minősége prima. Fonó-osztálya többek között leszállította Aczél Ferencet Grünbaum Illy menyasszonynak, aki teljesen meg volt elégedve a szállított áruval és kijelentette, hogy egyik európai hasonló gyár sem tudna még egy ilyen völegényt, illetve ma már férjet prompt házhoz szállítani. Ugyanilyen véleményen van Weil Magda európai hírű hegedűművész is, akinek a gyár fonó-osztálya leszállította Kleinhendler A. igazgatót völegénynek. A menyasszony annyira megkedvelte az árut, hogy legközelebb már oltár elé is lép vele. De a textilipari r. t. másik osztálya, a kartonnyomó osztály sem tétlen. Ez megrendelésre leszállította Karton Nusi menyasszonynak dr. Herzog Sándor völegényt, aki ma oltárhoz vezette szép aráját és megmutatta a fonó-osztálynak, hogy a kartonnyomás sem megvetendő foglalkozás. Hírek szerint a vetélkedés a gyár két osztálya között a közeljövőben még csak fokozódik, mert újabb és újabb völegény-vaggonok gördülnek a közeljövőben Pap Gyula anyakönyvvezető közkedvelt és népszerű áru-raktára elé.

Bármily nagy-sagu tárgyak **nikkelezését, ezüstözését és aranyozását** vállalom Régi tárgyakat újalakítottok **Brandesz**, Arad, P. Av. ram lancu 7.

SZÍNHÁZI MŰVÉSRÉT**Kassay Károly jubileuma.***Harminöt esztendő a színpadon.*

Kassay Károly, Fekete Mihály szintársulatának rokonszenves és kitünő művésze 35 esztendővel ezelőtt lépett a színpadi deszkákra. Fáradszóról és sok tehetőséggel harcolta végig ezt a három és fél évtizedet a magyar színi-kultúra szolgálatában. Jellemszínhász és buffókomicus, aki minden fellépésével arról tett bizonyosságot, hogy rossz szerep nincs. Az ő kezei között és az ő színészi egyéniségének hurjain minden szerep karaktert kapott, mindig életet ábrázolt, akkor is, ha nevetetni kellett és akkor is, amikor megrikatott. Kassaynak tulajdonképpen nincsen is szerepköre. Örökifjú kedélye és szíve, nagyszerű színészi kvalitásai minden szerephez erőt adnak neki. Most a szalonok vén és elegáns ruhája levette a frakkot. Gonosz Pista rongyos szűrét dobja a vállára s ebből az izzig-vérig magyar, jó ízű figurából is embertípust farag. Ma, szerdán este ünnepli 35 esztendő színészkedésének jubileumát Kassay az aradi színház színpadán és bizonyos, hogy a jubileumon ott lesz mindenki, aki már látta játszani és megtanulta becsülni ezt a kitünő színészt.

Az aradi színház heti műsora. Szerdán: Falu rossza, Kassay Károly 35 éves színészi jubileuma alkalmából. Csütörtökön: Tisztelem a régi szeretőmet, operette revü. Bemutató. Premier-béret 16. Pénteken: Tisztelem a régi szeretőmet, operett-revü. Szombaton: Tisztelem a régi szeretőmet, operett-revü. Vasárnap: Tisztelem a régi szeretőmet, operett-revü. Hétfőn: Tisztelem a régi szeretőmet, operette revü. Keddén: Tisztelem a régi szeretőmet, operette-revü.

Magyar hegedűművész mint karmester. Budapestről jelentik: A világhírű fiatal magyar hegedűművész, Rubinstein Erna fehértoronyos hűvösölgyi villája pár nap óta megélénkült: a művész, édesanyjával együtt, megérkezett Spanyolországból. Rubinstein Erna tavaly ősszel utazott ki Spanyolországba, ahol harminc hangversenyre volt lekötve s közben Amerikában is szerepelt. Most pihenni akar, mert ősszel már ismét külföldre szólítják szerződésével. Sok pénz akar szerezni, mert zenekart óhajt szervezni. A hegedűt kevésnek találja, úgy érzi, azzal nem fejezheti ki mindazt, ami zeneileg benne él, az a vágya, hogy a saját zenekarát vezényelhesse.

Tisztelem a régi szeretőmet. Erdélyi Mihálynak, a Hazudik a muzsikaszó szerzőjének hangulatos operett-revüjét mutatja be csütörtökön az aradi szintársulat. A szerepek: a detektívkirály, aki betörőnek adja ki magát s viszont a híres betörő, aki detektívönökként szerepel, a milliárdos kisasszony, akinek romantikus hajlamai vannak, a szakács-

né, aki urnője ruhában pompázik és franciául gagyog, a próbarendőr, aki egyik bakot lövi a másik után, mind nagyon jó revüalakok. A ren-

dezést Fekete Mihály végzi és fellépnek Lengyel Irén, Zilahy Irén, Auer Kati, Szücs Laci, Misoga, Kassay és Szabadkay.

Németország eleget tett fizetési kötelezettségeinek

(Berlin, május 12.) A német kormány jegyzéket intézett a Jótételező Bizottsághoz, amelyben közli, hogy a német birodalom tavaly december óta több, mint 227 millió arany márkát fizetett jóvátételi célokra. Az áprilisban fizetett összeg 75 millió arany márká. A jegyzék utal arra, hogy Németország ezzel teljesen eleget tett fizetési kötelezettségeinek.

Politikai bonyodalmak az aradi püspökválasztás körül.

A temesvári Vointa Banatului szerint a kormány lemondatta Temesvár prefektusát és főpolgármesterét. — Goldis László szerint hat hét múlva beiktatják Comsa György drt.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi püspökválasztás sokkal nagyobb hullámokat vert fel, amint azt bárki is hitte volna. Az egész választás most már teljesen politikai térre terelődött és igen messzemenő következményei is támadtak. Hírek keringenek már napok óta arról, hogy megtorlás lesz a következménye a bánátiak állásfoglalásának, illetve a paktum megszegésének és hogy a kormányt nem hagyja hidegen az a tény, hogy hivatalos exponensei nem a kormány jelöltjét, dr. Mager Aurélt támogatták és szavazataikkal nem őt juttatták diadalra. A politikai suttogásokba most egyszerre bombaként hat a Timisoarán megjelenő Vointa Banatului, Imbroane lapjának mai rendkívüli kiadása, amely nagy szenzációkkal rukkolt ki.

Az említett lap, — amely a liberálisok szócsöve — megírja, hogy Imbroane Avramot, az Aversescánusok volt kamarai alelnökét, aki nemrégén lépett be a bánáti liberális pártba, táviratilag sürgősen Bucarestbe rendelte Bratianu miniszterelnök. Itt közle és a miniszterelnök között hosszú ideig tartó bizalmas tanácskozás volt, amelyről pozitív részletek hiányoznak. Beavatottak azonban úgy tudják, hogy a miniszterelnök felkínálta Imbroanának a Temesi prefektusságot. Ugyancsak sürgősen Bucarestbe rendelte Bratianu dr. Coste Gyula prefektust is, akinek szemrehányást tett, hogy az aradi püspökválasztás alkalmával ő, mint a liberális kormány bánáti exponense, nem szavazott a kormány jelöltjére. Szemrehányást tett neki azért is, mert Cosma volt liberális párti miniszter hűvel egy nyilatkozatot íratott alá, amelyben ezek kötelezik magukat, hogy a választáson nem Magerre, hanem Comsára szavaznak. Így történhetett meg, hogy a bánátiak állásfoglalása döntötte el a választás eredményét Comsa javára. A miniszterelnök szenvedélyesen kikelt ez ellen és szemére vetette dr. Costenak, hogy nem elég, hogy Cosma akciója sikerrel járhatott, de még a prefektus is az ellenjelöltre szavazott.

— Nem tudja Ön — monodta a miniszterelnök — hogy aki nincsen mellettünk, az ellenünk van?

A Vointa Banatului értesülése

szerint Coste prefektus még ott nyomban benyújtotta lemondását és nem is tér többé vissza állásába. A bánáti liberális organum közli még, hogy ma délután táviratot kapott Bucarestből, amely tudtul adja, hogy az új prefektus Imbroane Avram. Ezzel azonban még nincsen vége a püspökválasztás nyomán keletkezett viharoknak. Hírek szerint Georgeviciu Lucian temesvári főpolgármester, aki szintén Comsára szavazott, rövidesen távozik állásából és vele együtt elhagyja a városházát több főtisztviselő is. Különböző Goma közigazgatási vezérfelügyelőt a kormány kiküldötte Temesvárra az ügy megvizsgálására. Goma lefolytatta a vizsgálatot és már vissza is utazott Bucarestbe. Érdekes fejleménye a viharos ügynek, hogy Oprea János a Timisana vezérigazgatója, aki az egész választási kampány bánáti kérését irányította és aki eddig a liberális párt alelnöke volt, kilépett a pártból és hűvel együtt a Goldis-csoportba lépett át. Cosma volt minisztert és a bánáti liberális-párt eddigi elnökét, aki ezidőig Párisban tartózkodik sürgősen visszahívták a francia fővárosból. Hírek szerint a bánáti liberális párt elnöke Mosoiu tábornok, miniszter lesz.

Amint az említett lap közleményeiből látható, az aradi püspökválasztásnak, illetve dr. Comsa Györgynek a győzelme nem várt meglepetésekkel szolgált. — Megszólaltattuk ebben a rendkívül érdekes politikai afférben Goldis László volt minisztert, az aradi szentszék egyik legtekintélyesebb tagját, aki nekünk adott nyilatkozatában egészen másképpen állítja be a helyzetet. Az ő szavai szerint dr. Comsa nem lehet olyan ellenszenves a kormány előtt, mert a választást minden további nélkül elismerik és a király is szentesíti. Érdekes nyilatkozatát különben itt adjuk:

— Magam is hallottam ezekről a szállongó hírekről, de mindjárt ki is jelenthetem, hogy ezek nélkülöznek minden komoly alapot. Dr. Comsa György megválasztása törvényes volt, senki ezt kétségbe nem vonhatja. Most folyik a választás felülvizsgálása

kánonjogi szempontból a szebeni metropolitánál és ennek megtörte után azonnal felterjesztik az iratokat a kultuszminiszterhez és innen Ferdinánd királyhoz szentesítés végett. A kormány különben már be is kérte a püspökválasztó zsinat iratait, sietni akar a dologgal, mert az aralkodó a jövő hónap közepén hosszabb külföldi utra megy és a szentesítést és az investitúra átadást még a király távozása előtt akarja Bratianu miniszterelnök létrehozni. Ha tehát a kormány el akarná gáncsolni a püspökválasztást, akkor nem sürgetné az ügy gyors elintézését. Felhatalmazom Önöket annak közlésére, hogy minden a legszimábbban folyik és hat hét múlva már meg is lesz az ünnepléses installáció.

Nem köthet házasságot a 23 éve együtt élő házaspár.

Uj bonyodalmak a törvénytelenített esküvő körül. — Igazságügyminiszteri engedély kell a polgári házasságkötéshez.

(Saját tudósítónktól.) Nagy feltűnést keltett mai számunk ama kétségtelenül érdekes híradása, amelyben F. A. aradi kereskedő különös esetével foglalkoztunk, akinek a város megsemmisítette 23 évvel ezelőtt kötött házasságát és ezzel törvénytelenítette három gyermekét. A kereskedő ma délelőtt akart pótlólag polgári házasságot kötni az aradi anyakönyvi hivatalban, azonban a házasság törvényesítése elé ismét akadályok gördültek. Az anyakönyvi hivatal, a fennálló rendeletek alapján, nem engedélyezte a házasságkötést, mert F. A. felesége, mint ma kiderült, ezidőig csehszlovák állampolgár. Az asszony ugyanis a jelenleg Csehszlovákiához tartozó Verecke községben született és dacára annak, hogy huszonöt éve tartózkodik Aradon, nem ismerhető el román állampolgárnak. F. A. felesége jogosult ugyan az állampolgárságra, de annak idején nem kérvényezte külön a város vezetésétől állampolgárságának az elismerését. A város nem veheti most figyelembe azt, hogy az asszony ez a mulasztása kétségtelenül önhibáján kívül történt, ugyanis — mint ismeretes — férje kérte az egész család részére az állampolgárság elismerését, amelyet a város most utólag megsemmisített. A kereskedő ügyvédje táviratilag fordult jogorvoslásért, illetve engedélyért az igazságügyminiszteriumhoz és abban reménykedik, hogy a válasz egy-két napon belül megérkezik és akkor semmi akadálya nem lesz a huszonhárom évvel ezelőtt megkötött házasság törvényesítésének. illetve a polgári házasság megkötésének.

Vigyázzon!**Május 29-én**

a kolozsvári Tordai-uti villa
kisorsolásának napja. — Elkészik
—: a sorsjegy vásárlással. —:

A 200 lejas sorsjegyek

„Sirocco“ 763.

kapotok: ARADON az aradi
Központi Takarékpénztárnál,

valamint 203 lej előzetes befizetése mellett a „SIROCCO“
irodában, CLUJ, Strada
—: Regina Maria No. 14. —:

Brázay szappanok a legjobbak! ☞ Csak azokat használjuk!

Szerdán végzik ki a rákosszentmihályi tömeggyilkost.

Budapestről táviratozzák: Molnár-Tóth Józseffel, a rákosszentmihályi tömeggyilkossal ma közölték, hogy nem kapott kegyelmet és holnap reggel kivégezik. Molnár-Tóth kijelentette, hogy papot nem akar és csak a feleségétől és nővérétől kíván elmészni.

Közgazdaság.

Zürichben 2.50, Párisban 9.30 a lej kurzusa.

HELYI VALUTAÁRAK. (Május 12.) Francia frank 10.50, svájci frank 40, dollár 205, angol font 1000, szokol 6, lira 8.20, dinár 3.10, márka 50, schilling 30, magyar korona 340. **Kifizetések:** Páris 10.94, Zürich 40.50, Newyork 209.50, London 1015, Prága 6.20, Milanó 8.52, Belgrád 3.42, Berlin 50.15, Bécs 29.55, Budapest 335.

ZÜRICHI TÖZSDENYITÁS. (Május 12.) Berlin 122.95, Amsterdam 207.70, Newyork 516.75, London 2506.50, Páris 26.95, Milanó 21.22, Prága 15.30, Budapest 0.0072.62.50, Belgrád 8.40, **Bucarest** 2.50, Varsó 0.00099.35, Bécs 0.0072.80.

ZÜRICHI TÖZSDEZÁRLAT. (Május 12.) Berlin 123, Amsterdam 207.70, Newyork 516.75, London 2506.50, Páris 26.97.50, Milanó 21.22.50, Prága 15.30, Budapest 0.0072.62.50, Belgrád 8.40, **Bucarest** 2.50, Varsó 0.00099.35, Bécs 0.0072.80.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Május 12.) **Kifizetések:** Páris 10.64, London 992, Newyork 204, Milanó 8.40, Zürich 39.65, Bécs 28.80, Prága 6.07. **Valuták:** Napoleon 740, aranyárka 48, leva 1.40, török lira 1.05, angol font 970, francia frank 10.80, svájci frank 39, lira 8.40, drachma 3.50, dinár 3.20, dollár 2.06, lengyel marka 39, osztrák korona 30, magyar kor. 330, szokol 6.

= Jugoszláv-magyar gazdasági tárgyalások. Belgrádból táviratozzák: A jugoszláv-magyar gazdasági tárgyalásokat ma újra felvették.

= Amerikai pör az államkincstár ellen. Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék tegnap kezdte meg az amerikai Baldwin-csoportnak az államkincstár ellen indított több száz milliós perének tárgyalását. Az

állam jogi képviselője három havi haladékot kért, amit a Baldwin-csoport ügyvédje ellenezett. A bíróság május 15-én hirdeti ki határozatát.

Harc az Asszonyért.

Apa és fia küzdelme Tusár volt cseh-szlovák miniszterelnök özvegyéért.

(Berlin, május 12.) Emlékeztet még, hogy néhai Tusár volt cseh-szlovák miniszterelnök, majd berlini követ, feltűnően szép özvegye férjének halála után Taxis Emil báró felesége lett. Ezt a házasságot csakhamar válópör követte és ekkor a lapok azt jelentették, hogy Tusár Hedda jegyet váltott Prihoda Vasa cseh hegedűművésszel. Ebből a házasságból azonban nem lett semmi, mivel az eljegyzés felbomlott. Néhány nap előtt az a hír járta be a sajtót, hogy Tusár Hedda mégis férjhez megy, még pedig Bronner Jakabhoz, az ismert berlini bankárhoz, a tavaly összeomlott bécsi Bronnerék ivéréhez. Berlini társaságokban azonban azt beszéltek, hogy a házasságot különös körülmény veszélyezteti. Bronner szintén özvegyember és már nagyobb gyermekei vannak. Legidősebb fia, Bronner Erich meg akarja akadályozni apjának házasságát Tusár Heddával, még pedig azért, mert ő is szerelmes Tusárnéba és ő is pályázik a szép és vig özvegy kezére. Berlini társaságokban nagy érdeklődéssel várják, hogy mi lesz ennek az érdekes szerelmi harcnak a befejezése?

SPORT

O A franciák legyőzték az osztrák teniszeseket. Bécsből táviratozzák: A francia-osztrák teniszmérkőzésen a franciák győztek 5:0 arányban

O Angol proficsapat veresége

Prágában, Prágából táviratozzák: A Slavia ma 1:0 arányban megverte a Notts County angol professzionista csapatot. A győztes gólt Wanik a második féldő 44. percében rugta.

O Román-dán teniszverseny Londonban. A Dawis-Cup világmérkőzése során május 15-én Románia teniszesei a dánokkal mérkőznek Londonban. Román részről Misu (Bucuresti) és dr. Lupu (Arad) lesznek Dánia ellenfelei. Mindketten Londonban vannak már, ahol treninget vesznek és nagyban készülődnek a találkozóra.

MOZI

xx Aradi marospárti nyári mozgószínház. Ma, szerdán este „A belfasti grófnő” (Egy főherceg romantikus házassága) című 6 felvonásos dráma kerül bemutatásra. Utána egy „Zigotto” burleszk kerül vetítésre.

xx Salambó nagy sikere az aradi Apollóban. Flaubert Gusztáv világhírű regénye után készült ez a monumentális tízfelvonásos filmremek, melyet Pierre Maredon bámulatos felkészültséggel rendezett. A főszerepeket a csodaszép Jeanne Balzac és Rolla Normann alakítják. A gyönyörű filmet péntekig vetíti az aradi Apolló mozgószínház. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

xx Cirkuszkirály: Max Linder-film az aradi Urániában. Ma, szerdán nagy szenzációja van az Uránia mozgószínháznak. A legújabb Max Linder-film kerül bemutatásra, amely egészen új ötletekkel, váratlan és fordulatos trükkökkel talán az összes eddigi humoros filmeket felülmulja. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Jóni Patt és Patachon legújabb filmje: A vig örökösök az aradi Apollóban!

Str. Sft. Gheorghe (volt Dezső-utca) 40. számú ház

elfoglalható 3 szobás lakással

és egy 2 szobás lakással elköltözés miatt sürgősen minden elfogadható áron eladó. Kizárólagos megbízott: Háász-iroda, Arad, Str. Eminescu 12. (Deák Ferenc-u.) 16550

Kifutó- és tanuló-fiu,

tanuló leány, jótétességgel felvételt

MEIZL JÓZSEF elnökségében, Arad, Str. Brațianu (Waltzer-u.) 2-4, 1016

Külvárosi

sarok magánházban lévő nagyforgalmu kocsmá, fűszerüzlettel, kerthelyiséggel, tekepályával átruházható 3 éves olcsó bérszerződéses átadó. Megbízott: 16071 Uranul-iroda Arad, főpostával szemben

4 szobás lakást keresek

a belvárosban, legmagasabb lelépést 10227 fizetek. Bővebbet:

„IDET” szállítási vállalat, Arad, Brațianu No. 3.

Kész gummi bocskorok,

valamint hozzá szükségesítő elsőrendű gummit és egyéb anyagot bármily mennyiségben legjutányosabb árral szállít:

E. KIRSCHNER,

Arad, Bulv. Regele Ferdinand No. 44. (Boros Bóni-ter.) 1015

Maoulatura papir 5 kgros osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában.

GYOMORÉGÉS, ROSSZ SZÁJIZ

de levertség és bágyadság is igen sokszor a rossz emésztés következményei és gyorsan elmúlnak, ha időközönként 1/4-1 pasztilla

KOPROL JÓZSUF HASHAJTÓ CSOKOLÁDET

veszünk be.

Ügyeljünk a KOPROL névre, mert mint minden jó cikket, a Koprolt is utánozzák és hamisítják. Minden dobozon és minden pasztillán rajta kell lennie a Koproli névnek, amely törvényesen védve van.

527

FLORANID

(Urea BASE)

Gel mai bun Ingrasamant pentru gradini

BADISCHE ANILIN- & SODA-FABRIK
LUOWISCHAPEN WREHOE

Reprezentat torrasok legyőzők és árajánó sokkal BRANDRUP & MAYER, Timisoara, Banaul ház IV. 27. és L. Stad-garer By Cursoff, Str. Caragheorghievici 9. erolgitnak

Világvárosi attrakciók a Royál-ban, Timișoara.

